



**Kontaktpunktets undersøkelse om ansvarlig næringsliv 2020 «OECDs retningslinjer for ansvarlig næringsliv. En undersøkelse om kjennskap og arbeidsmetoder blant norske næringslivsledere».**

Hovedfunn: virksomheter har lav kjennskap til OECDs retningslinjer, et fåtall gjør aktsomhetsvurderinger i leverandørkjeden.

*Sammendrag av noen hovedpunkter:*

Resultatene fra Kontaktpunktets undersøkelse om ansvarlig næringsliv viser at frivillighet ikke har bidratt til norske selskapers etterlevelse av OECDs retningslinjer og forventningene om å gjøre aktsomhetsvurderinger.

**Under halvparten av norske bedrifter gjennomfører aktsomhetsvurderinger**

50 prosent av bedriftslederne **oppgir** at selskapet har kartlagt hvilken risiko selskapet har for negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø i **egen** virksomhet.

- 45 prosent oppga at de har gjennomført kartlegging av miljø- og klimarisiko.
- 34 prosent har kartlagt arbeidstakerrettigheter.
- 15 prosent har kartlagt korrupsjonsrisiko.
- 15 prosent har kartlagt menneskerettigheter.

Kun 16 prosent oppgir at risikovurderingen ble gjort i tråd med OECDs retningslinjer. Det reelle tallet for hvor stor andel selskap som gjennomfører aktsomhetsvurderinger er trolig mye lavere enn 50 prosent, da over halvparten har oppgitt at de har gjort «andre kartlegginger» som ikke faller inn under OECDs definisjon av aktsomhetsvurdering for ansvarlig næringsliv.

Av de som oppgir at de gjør aktsomhetsvurderinger, gjør de fleste dette kun i egen virksomhet (91 prosent). Av de som opplyser at de gjør aktsomhetsvurderinger, er det kun 40 prosent som kartlegger forhold i leverandørkjeden, og 27 prosent hos forretningsforbindelser.

**Lav kjennskap til OECDs retningslinjer**

Undersøkelsen slår også fast at det er lav kjennskap til OECDs retningslinjer. 30 prosent av bedriftslederne med internasjonal virksomhet opplyser at de **kun har hørt** om Retningslinjene, 7 prosent har satt **seg litt inn i dem** og 2 prosent **kjenner dem godt**. Mange bedrifter har retningslinjer for ansvarlig næringsliv eller bærekraft, men kun 19 prosent har skriftlige retningslinjer som viser til OECDs retningslinjer.

## **Mange selskap mangler bedriftsinterne klage- og tilsynsordninger**

Både UNGP og OECDs retningslinjer uttrykker forventninger til at selskap skal ha klage- og varslingsordninger. Kontaktpunktets undersøkelse viser imidlertid at kun 40 prosent av bedriftslederne med utenlandsvirksomhet oppgir at de har en klageordning knyttet til ansvarlig næringsliv. 52 prosent oppgir at selskapet ikke har dette, mens 9 prosent er usikre. Andelen som har en varsling- og klageordning øker med antall ansatte i bedriften.

## **Bedrifter har stort behov for økt veiledning om aktsomhetsvurderinger**

Kontaktpunktets undersøkelse av ansvarlig næringsliv viser at det er stort behov for veiledning i aktsomhetsvurderinger. Blant bedriftene med utenlandsvirksomhet er det kun 19 prosent som oppgir at de har mottatt veiledning om ansvarlig næringsliv fra det offentlige (som for eksempel virkemiddelapparatet som Innovasjon Norge, GIEK, Eksportkreditt, Norfund, Norad, NFD eller UD). Dette er i sterk kontrast til ambisjonen i Regjeringens handlingsplan for menneskerettigheter og næringsliv, som har som målsetting at selskaper som søker statlig økonomisk støtte eller tjenester skal få god og samstemt informasjon og veiledning om ansvarlig næringsliv og Regjeringens forventninger om å respektere menneskerettighetene.<sup>1</sup>

- 39 prosent av bedrifter med utenlandsvirksomhet svarer ja på spørsmål om bedriften har behov for mer veiledning på ansvarlig næringsliv.
- 45 prosent av bedrifter med utenlandsvirksomhet svarer ja på spørsmål om selskapet har behov for mer kunnskap for å kartlegge risiko og mulig negativ effekt/skade på mennesker, samfunn og miljø.

## **Om undersøkelsen**

Undersøkelsen er gjennomført av Sentio på vegne av Kontaktpunktet. Undersøkelsen består av et utvalg på 600 næringslivsledere i norske bedrifter. 253 av disse er ledere i bedrifter med internasjonal virksomhet – det vil si at de har oppgitt at bedriften har eiere, investeringer, produksjon, eksport, egenimport eller import via agenter utenfor Norge.

---

<sup>1</sup> Regjeringens handlingsplan for oppfølging av UNGP, 2015.